

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

Vedoucí konsorcia podílející se na pracovním balíčku

Vysoké učení technické v Brně – Prof. Ing. Václav Píštěk, DrSc.

Tým – doc. Ing. Pavel Novotný, Ph.D., Ing. David Svída, Ph.D., Ing. Pavel Kučera, Ing. Michal Janoušek

Členové konsorcia podílející se na pracovním balíčku

TATRA TRUCKS a.s. – Ing. Radomír Smolka

ŠKODA AUTO a.s. – Ing. Jan Pavlíček

České vysoké učení technické v Praze - Ing. Radek Tichánek, Ph.D.

Hlavní cíl balíčku

Výzkum a vývoj metod řešení mechanických problémů hnacích traktů osobních a nákladních vozidel. Výsledky získané z virtuálních prototypů a technických experimentů budou aplikovány při vývoji pohonných jednotek osobních a nákladních automobilů s cílem snížit mechanické namáhání i vibrace a současně zkrátit čas mezi výzkumem a vývojem koncepce a aplikací nového nebo inovovaného výrobku na trhu.

Dílčí cíle balíčku pro nejbližší období

WP07M01: Prototyp klikového mechanismu zážehového spalovacího motoru osobního automobilu se sníženými mechanickými ztrátami ve srovnání s výchozím stavem 12/2014. WP07C01: Soubor výsledků výpočtového řešení dynamiky pohonné jednotky 12/2014. WP07C02: Soubor výsledků experimentálního ověření dynamiky pohonné jednotky 12/2014.

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Základní přístup k řešení problematiky vibrací a pevnosti (VUT v Brně)

**Počáteční konstrukční
návrh, prototyp
hnacího traktu**

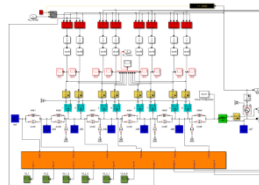

Problematika
vibrací, hluku
a pevnosti

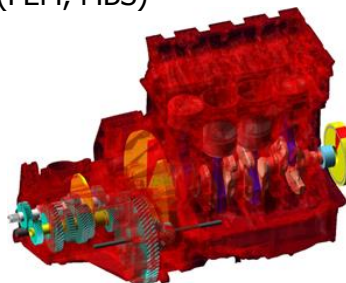
Virtuální hnací trakt

Vibrace (Simulink, Real time simulace)

**Virtuální pohonná
jednotka**

Vibrace, hluk, pevnost
(FEM, MBS)

Ověření
navržených
řešení

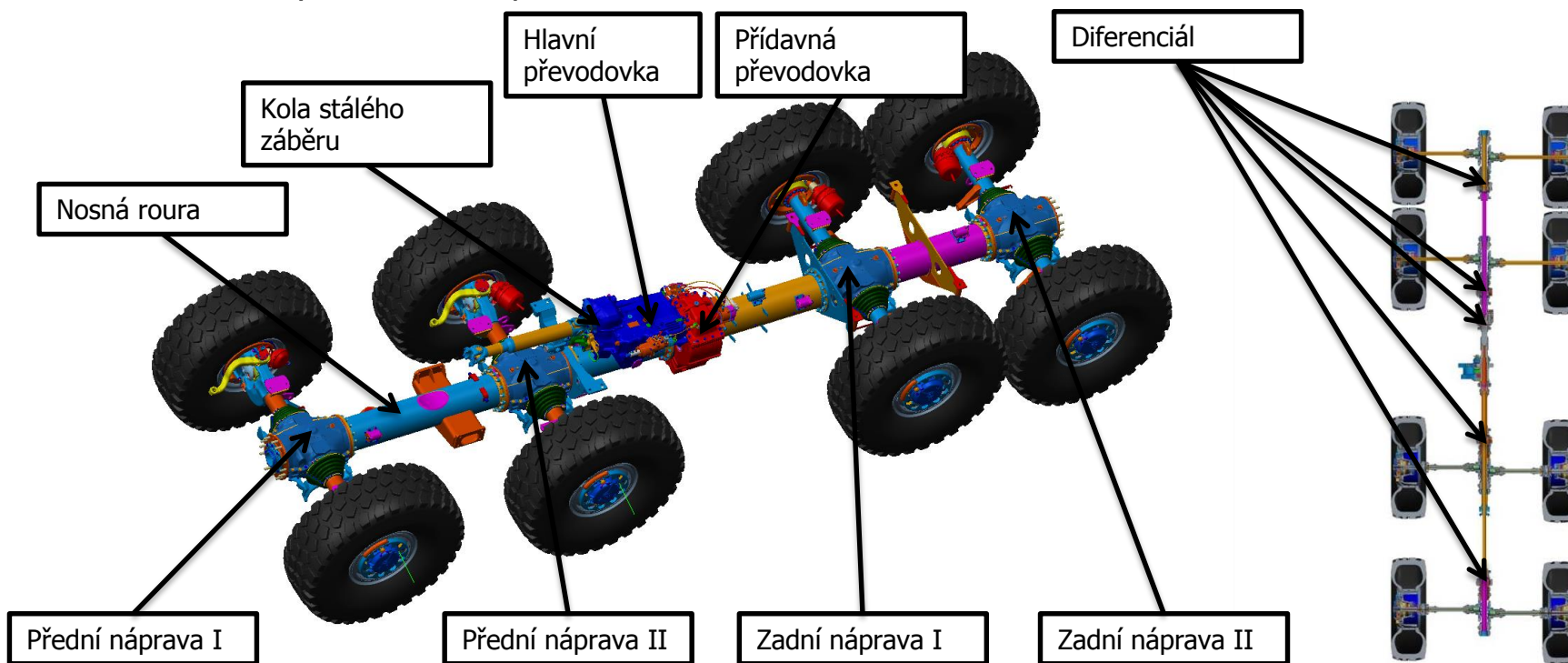
**Prototyp hnacího traktu
ve vozidle**

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Hnací trakt TATRA 8x8 (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

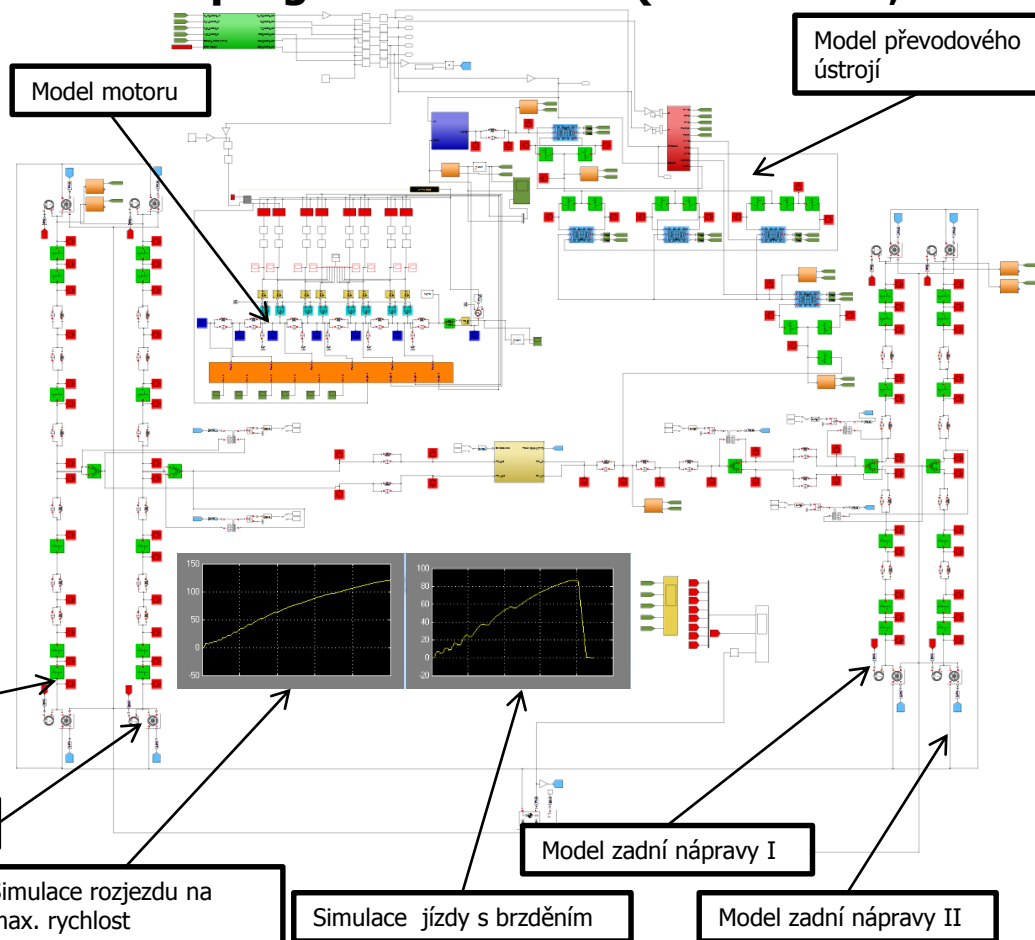
- Prvotní analýza podvozku 232R80-440
- Současná analýza vibrací na podvozku 790R99

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Komplexní virtuální hnací trakt vozidla v programu Simulink (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

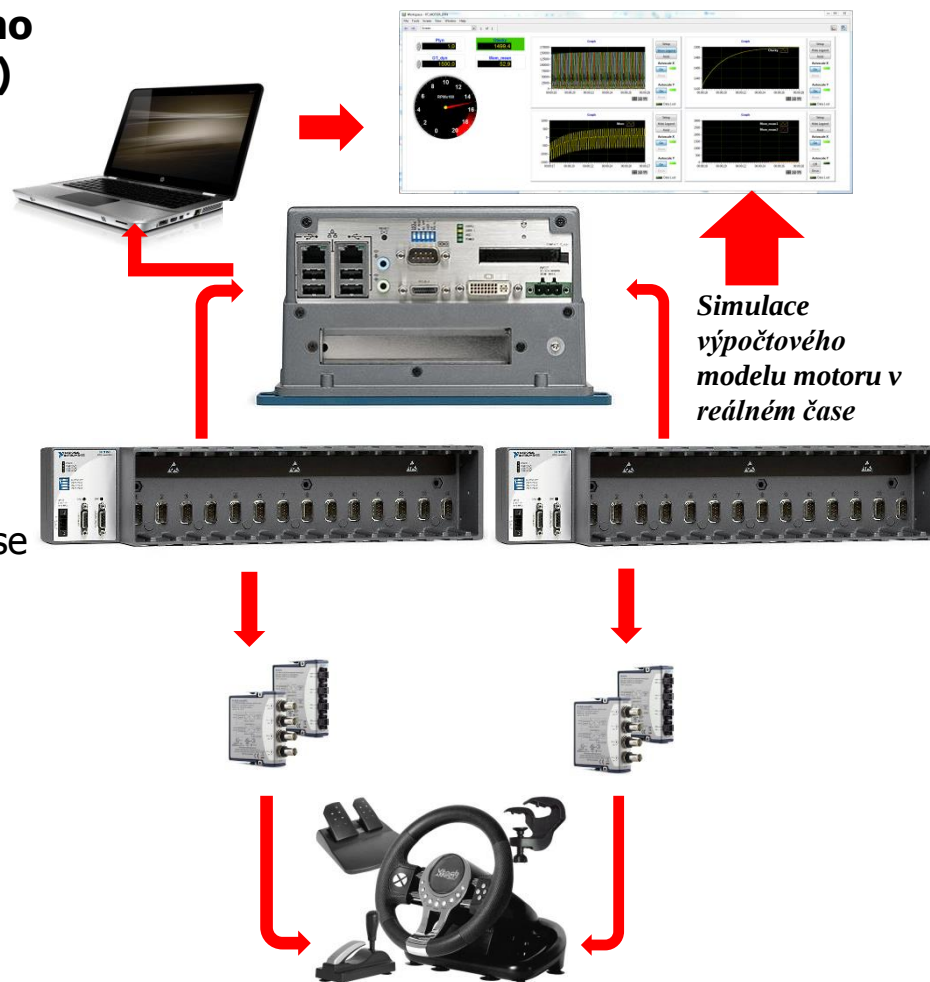
- Ovládání motoru nastavením plynu
- Řazení kol stálého záběru (N – R)
- Řazení hlavních rychlostních stupňů (6-7. rychlostní stupeň řazen v přidavné převodovce)
- Ovládání spojky
- Ovládání brzd
- Zapínání diferenciálů
- Spouštění pohonu předních náprav
- Návaznost na Real-time testování

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Simulace jízdy užitím virtuálního hnacího traktu (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

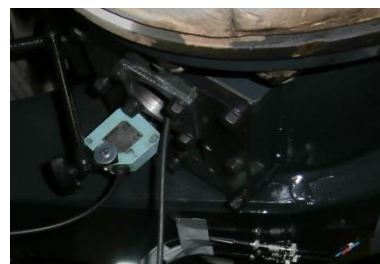
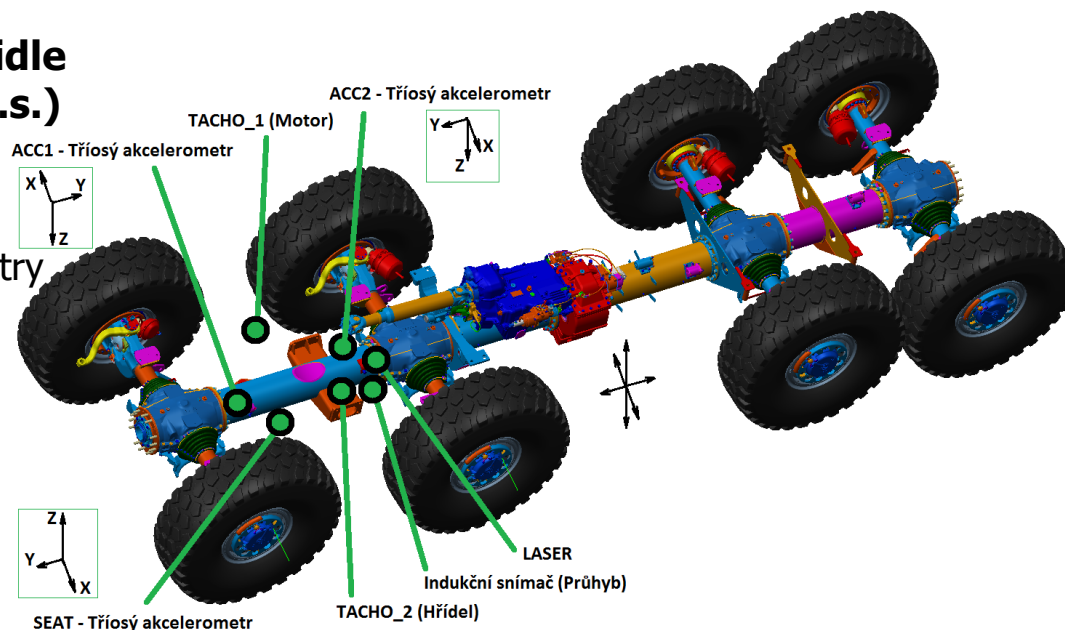
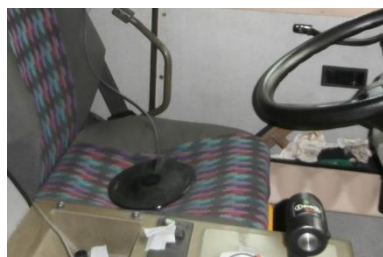
- Simulink
- NI VeriStand
- Hardware
- NI 3110RT - dvou-jádrový procesor Intel Core Duo.
- Nosiče NI 9159 a NI 9157
- CAN PCI 8513, NI 9229, NI 9239, NI 9206 analogové vstupy,
- NI 9264, NI 9263 - analogové výstupy, karta se simulací odporů,
- NI 9425, NI 9477, NI 9403 - digitální vstupy a výstupy .
- Postup
- Výpočtový model, kompilace modelu
- Připojení ovládacích prvků

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Měření vibrací na reálném vozidle (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

- Měření laserem (torzní vibrace)
- Měření průhybu dlouhé hřídele
- Měření vibrací tříosými akcelerometry
- Měření otáček motoru
- Měření otáček dlouhé hřídele

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Měření vibrací reálného vozidla na zkušebně a v provozu (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

Měření 1 (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.) - vozidlo v sériovém provedení

Měření 2 (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.) - vozidlo s nově navrženými komponentami hnacího traktu

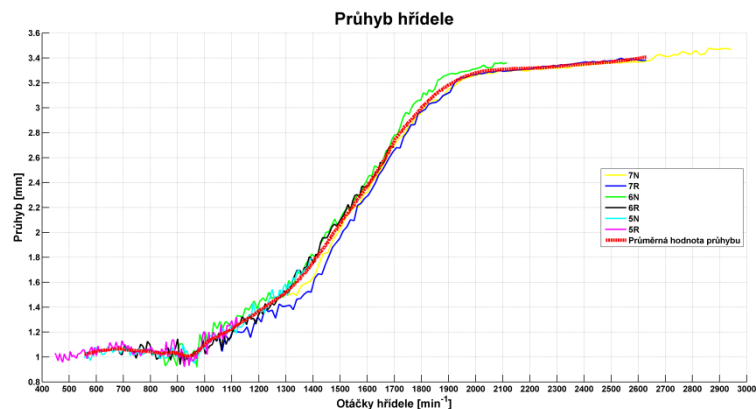
- Plynulé zvyšování otáček z volnoběhu po 2000 min⁻¹ pro převodové stupně 5R, 5N, 6R, 6N, 7R, 7N. Diferenciály uzavřeny.
- Měření s krokem 50 min⁻¹ pro převodové stupně 5R, 5N, 6R, 6N, pro 7R a 7N neprováděno z důvodu nebezpečí destrukce dílů vozidla
- Plynulé zvyšování otáček pro rychlosti 1x 5R, 1x 5N, 1x 6R, 1x 6N s otevřenými osovými diferenciály
- Měření odezvy po úderu modálním kladívkem na dlouhý hřídel pro vyhodnocení vlastních frekvencí ohybových (krouživých) kmitů
- Měření za jízdy na dálnici pro všechny rychlostní stupně, režimy se zapnutím a vypnutím pohonu přední nápravy

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

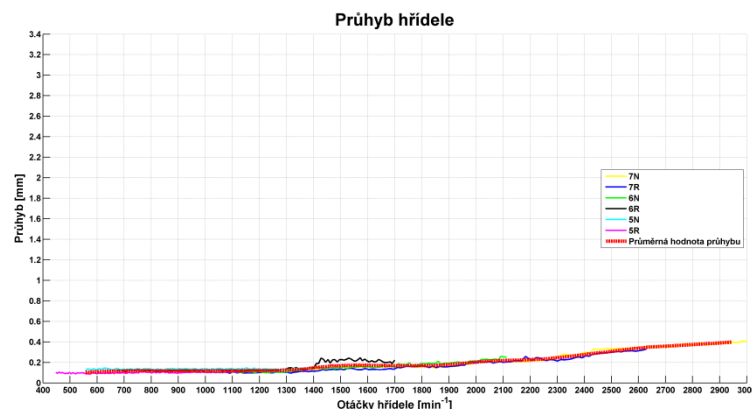
▪ Vyhodnocování měření vibrací na reálném hnacím traktu (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

- Porovnání průhybu hřídele
- Převodové stupně 5R, 5N, 6R, 6N, 7R a 7N
- Vozidlo v sériovém provedení / vozidlo s nově navrženými komponentami hnacího traktu

5R – 7N (sériové provedení)

5R – 7N (s novými komponentami)

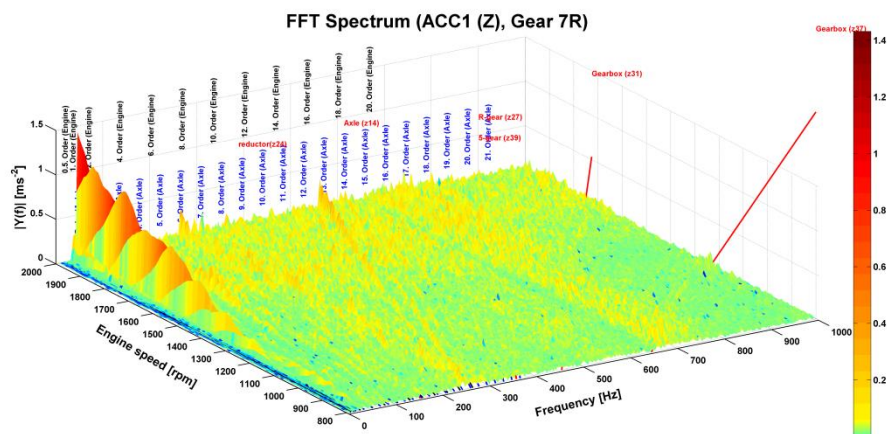

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

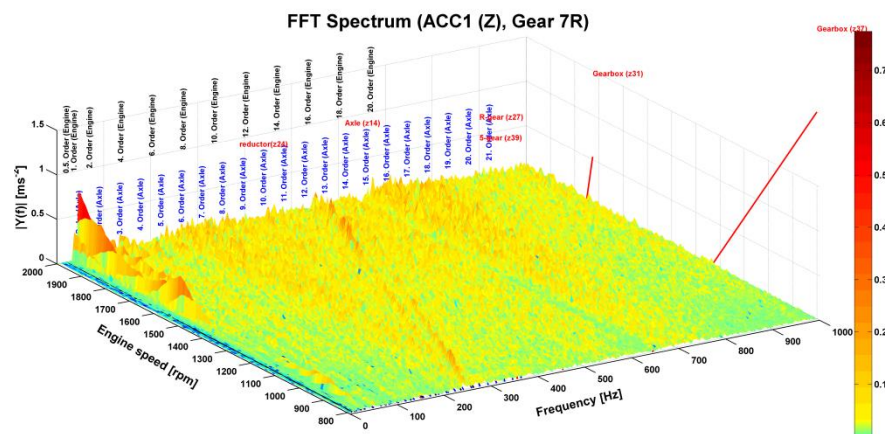
▪ Vyhodnocování měření vibrací na reálném hnacím traktu (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

- Ukázka vyhodnocení pro převodový stupeň 7, statické měření na montážním kanále s uzavřenými diferenciály
- Porovnání spekter vyhodnocených z ACC1 ve směru osy Z bez úpravy a s úpravou

Třísosý snímač vibrací ACC1 osa Z (hnací trakt bez úpravy)

Třísosý snímač vibrací ACC1 osa Z (trakt s úpravou)

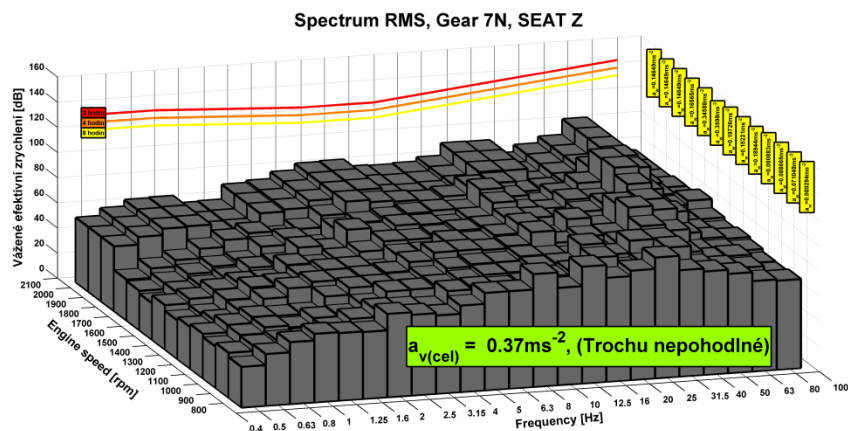

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

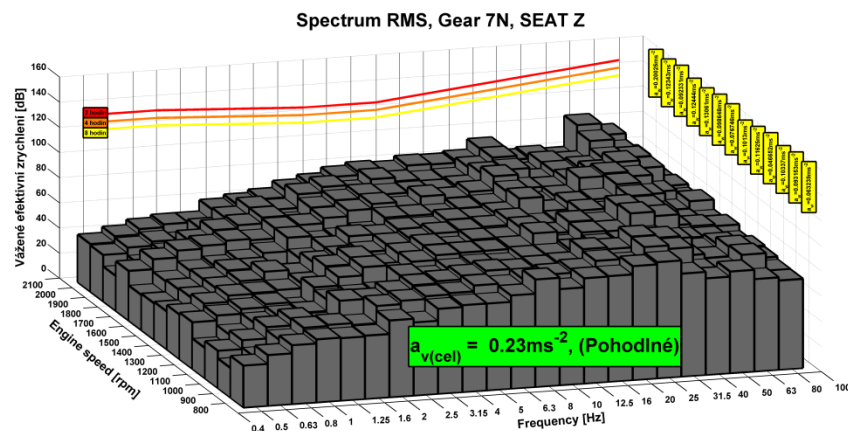
▪ Vyhodnocování měření vibrací na reálném hnacím traktu (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)

- Ukázka vyhodnocení pro převodové stupeň 7N. Pro statické měření na kanále s uzavřenými diferenciály
- Porovnání efektivního zrychlení na sedadle vozidla ve směru osy Z bez úpravy ($0,37\text{ms}^{-2}$) a s úpravou ($0,23\text{ms}^{-2}$)

7N (bez úpravy)

7N (s úpravou)

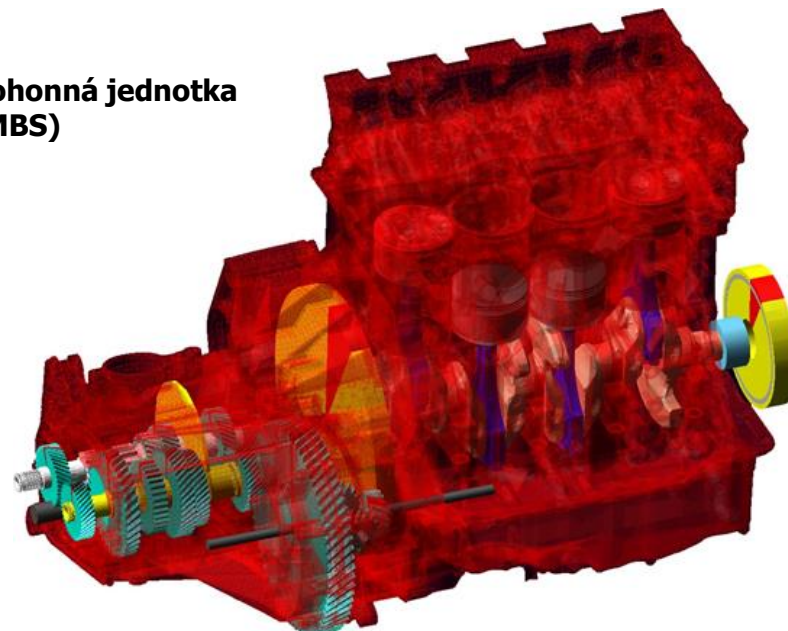

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Výpočtové modelování pohonné jednotky na bázi MBS (VUT v Brně, ŠKODA AUTO a.s.)

- Řešení problematiky pevnosti (pohybující se komponenty a blok motoru/skříň převodovky)
- Řešení problematiky NVH (koordinace s **WP15**)
- Nově vyvinutý model kontaktu ozubených kol (nelineární MBS výpočtový model zohledňující proměnnou radiální tuhost a tlumení a vliv naklopení kol obecně pro nestacionární úlohy)
- Využité submodely
  - Valivé ložisko (koordinace **WP08**)
  - Pružné hřídele na základě MKP
  - Pružná skříň převodovky na základě MKP

Pohonná jednotka
(MBS)

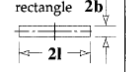

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Kontakt ozubených kol – EHD (VUT v Brně)

– Zahrnutí vlivu elastických deformací kol

Analytický výpočet (Hertz)

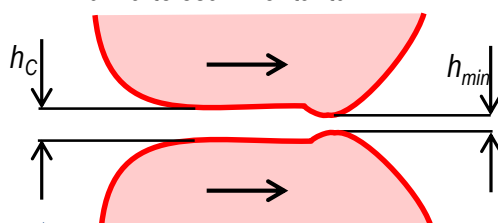
Contact area dimensions	Maximum contact pressure	Average contact pressure	Maximum deflection	Maximum shear stress
$b = \left(\frac{4WR'}{\pi E'} \right)^{1/2}$ rectangle $2b$ 	$p_{max} = \frac{W}{\pi b l}$ Elliptical pressure distribution	$p_{average} = \frac{W}{4bl}$	$\delta = 0.319 \left(\frac{W}{E'} \right) \times \left[\frac{2}{3} + \ln \left(\frac{4R_s R_b}{b^3} \right) \right]$	$\tau_{max} = 0.304 p_{max}$ at a depth of $z = 0.786 b$

– Zahrnutí vlivu olejové vrstvy

Tuhost (Hamrock & Dowson)

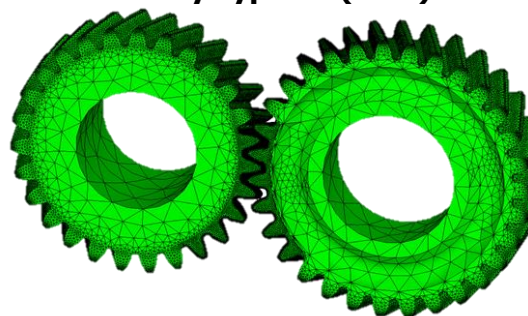
$$\frac{h_c}{R'} = 2,69 \left(\frac{U \eta_0}{E' R'} \right)^{0,67} (\alpha E')^{0,53} \left(\frac{W}{E' R'^2} \right)^{-0,067} (1 - 0,61 e^{-0,73k})$$

Pružná tělesa v kontaktu

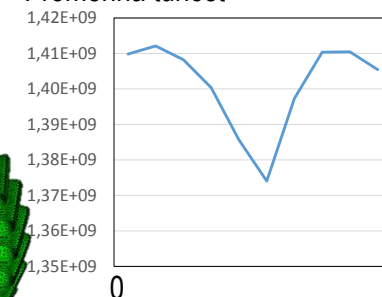

h_c centrální tloušťka
 h_c minimální tloušťka
 k parametr elipticity
 η_0 viskozita při atmosférickém tlaku

Numerický výpočet (MKP)

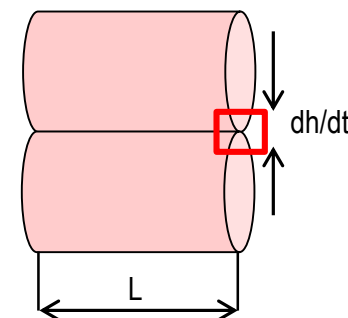
Proměnná tuhost

Tlumení (Novotný)

$$W_D = -\beta \frac{L \eta_0 e^{\alpha p_H} b^3}{h^3} \frac{dh}{dt}$$

Tělesa v kontaktu
radiální pohyb

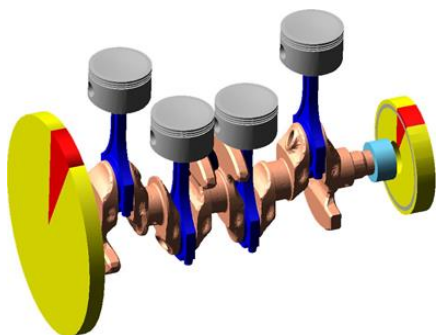
B/L	1	5/6	2/3	1/2	2/5	1/3	1/4	1/5	1/10	0
β	0.421	0.498	0.580	0.633	0.748	0.790	0.845	0.874	0.937	1

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

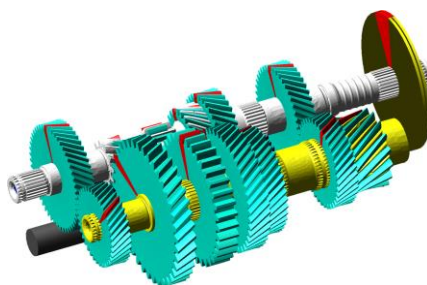
▪ Virtuální převodovka, Virtuální pohonná jednotka (VUT v Brně + ŠKODA AUTO a.s.)

– Submoduly virtuální pohonné jednotky na základě komplexních 3D výpočtových modelů (MBS)

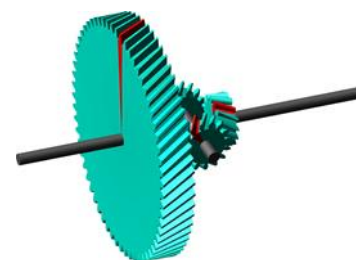
Virtuální klikový mechanismus

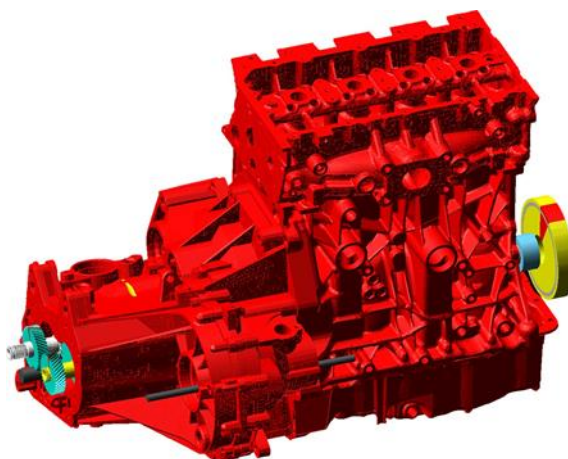
Virtuální převodovka

Virtuální rozvodovka

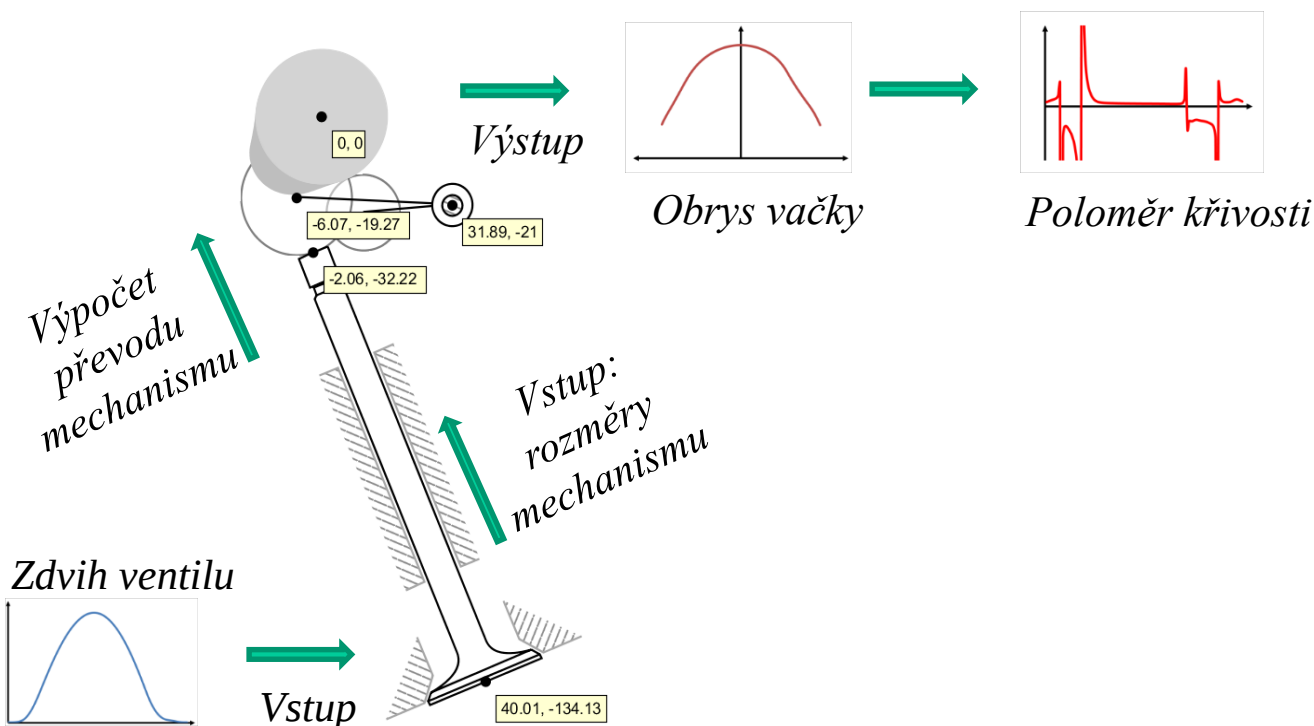

– Virtuální pohonná jednotka
na základě komplexních 3D
výpočtových modelů (MBS)

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

- **Stavba kinematického modelu sériového rozvodového mechanismu motoru EA211 - kinematický model – GT VTDesign (ČVUT)**

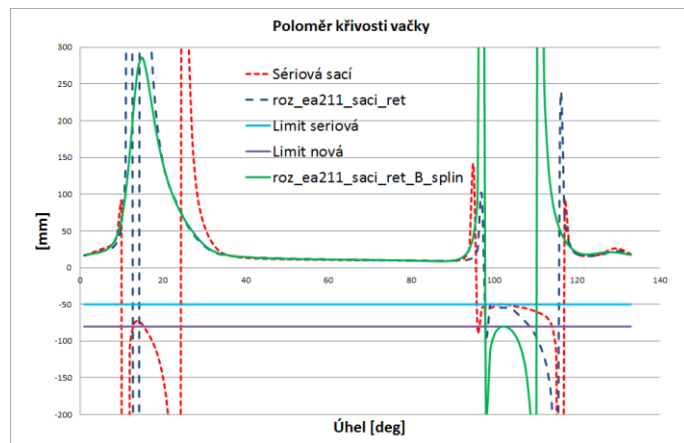

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

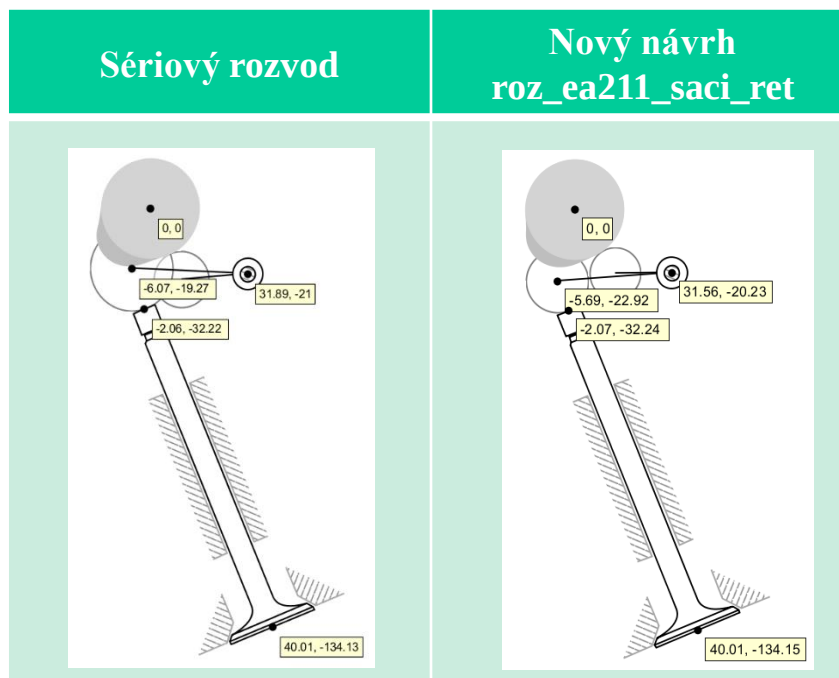
▪ Řešené úkoly v 2014 (ČVUT)

- Úprava kinematického modelu pro mechanismu s vypínatelnou podpěrou vahadla – změna geometrie vahadla

Návrh zdvihové křivky ventilu pro mechanismus s vypínatelnou podpěrou vahadla s omezením min. poloměru křivosti – porovnání poloměru křivosti, dosažení požadované hodnoty

Změna geometrie vahadla

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Další postup

- Technický experiment a výpočtové modelování s využitím MATLAB/Simulink a HIL (VUT v Brně, TATRA TRUCKS a.s.)
  - Vyhodnocení měření na hnacím traktu různých variant vozidla 8x8
  - Ověření výpočtových modelů a ladění jejich vstupních parametrů
  - Využití výpočtových modelů pro Real-time testování a vývoj mechatronických systémů
- Vyhodnocení vibrací a únavové životnosti dílů pohonné jednotky (VUT v Brně, ŠKODA AUTO a.s.)
- Technický experiment na pohonné jednotce ŠKODA (VUT v Brně, ŠKODA AUTO a.s.)
- Automatizace procesu optimalizace zdvihové křivky s využitím genetického algoritmu v DASY (ČVUT)
- Dynamický model rozvodového mechanismu s vypínatelnou podporou (ČVUT)

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ Plnění milníků

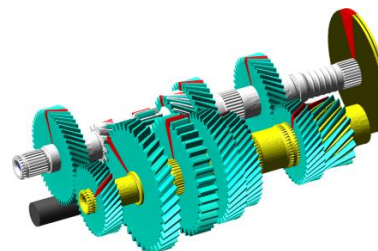
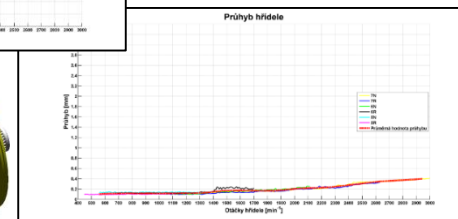
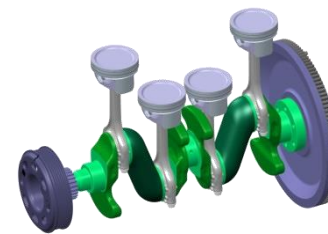
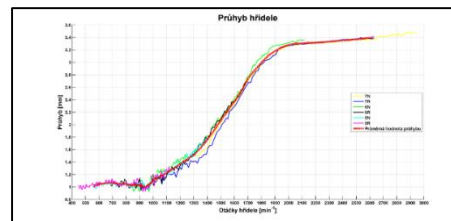
- WP07M01: Prototyp klikového mechanismu zážehového spalovacího motoru osobního automobilu se sníženými mechanickými ztrátami ve srovnání s výchozím stavem

▪ Plnění dílčích cílů

- WP07C01: Soubor výsledků výpočtového řešení dynamiky pohonné jednotky
- WP07C02: Soubor výsledků experimentálního ověření dynamiky pohonné jednotky

▪ Plnění dílčích výstupů

- WP07V003: Virtuální převodovka
- WP07V004: Testování pohonné jednotky

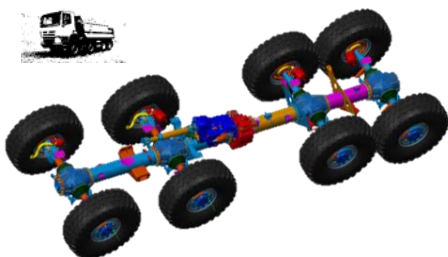

WP07: Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu

▪ **Děkuji za pozornost**

Výsledky WP07 Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu dosažené v letech 2012 – 2014

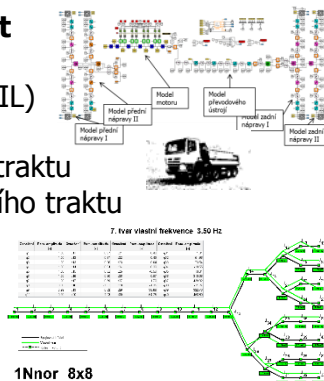
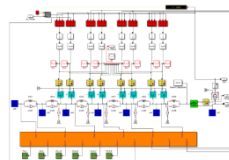
Počáteční konstrukční návrh, prototyp hnacího traktu

Virtuální hnací trakt

Vibrace
(MATLAB, Simulink, HIL)

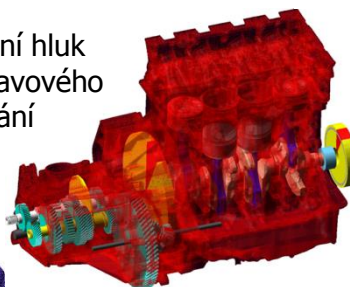
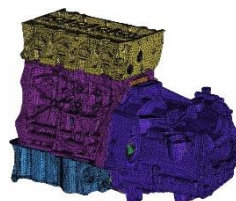
- modální analýzy
- dynamika hnacího traktu
- mechatronika hnacího traktu

Virtuální pohonná jednotka

Vibrace, hluk, pevnost (FEM, MBS)

- ustálené nebo přechodové kmitání
- strukturální hluk
- řešení únavového poškození

Technický experiment

Vibrace

- Měření laserem (torzní vibrace)
- Měření průhybu dlouhé hřídele
- Měření vibrací tříosými akcelerometry
- Měření otáček motoru
- Měření otáček dlouhé hřídele

Prototyp hnacího traktu ve vozidle

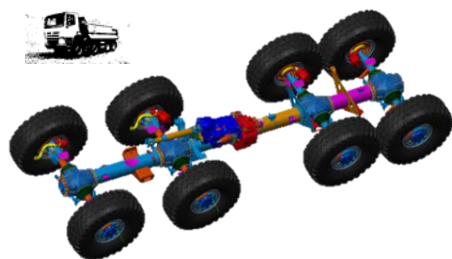

Ověření
navržených
řešení

Results of WP07 Improvements of engine design using virtual engine and drivetrain dynamic models achieved in 2012 – 2014

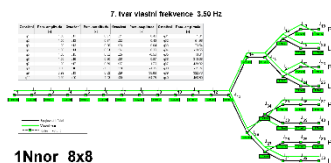
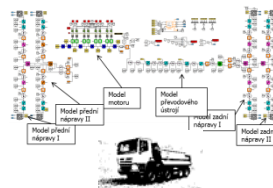
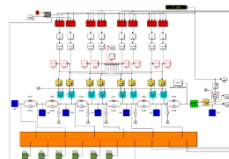
Initial design, drivetrain prototype

Virtual drivetrain

Vibrations (MATLAB, Simulink, HIL)

- modal analysis
- drivetrain dynamics
- mechatronics

Experimental test

Vibrations

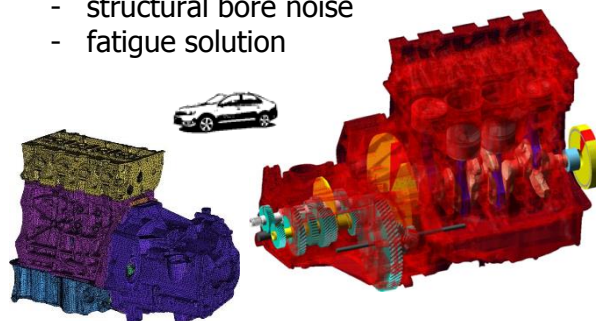
- Laser measurement (torsional vibration)
- Shaft deflection
- Acceleration measurement
- Engine speed measurement

Virtual drivetrain

Strength and NVH (FEM, MBS)

- steady state of transient dynamics
- structural bore noise
- fatigue solution

Drivetrain prototype in vehicle

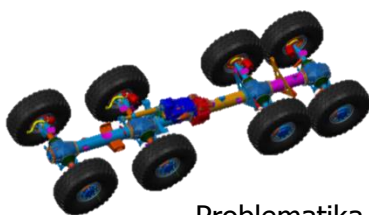

Ověření
navržených
řešení

Výsledky WP07 Zlepšení návrhu hnacích traktů vozidel s využitím virtuálního hnacího traktu dosažené v roce 2014

Počáteční konstrukční návrh, prototyp hnacího traktu

Problematika vibrací, hluku a pevnosti

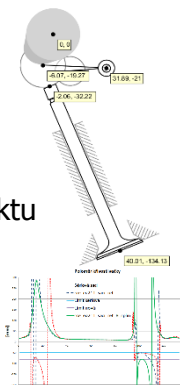
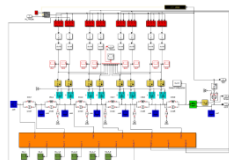

Virtuální hnací trakt

Vibrace

(MATLAB, Simulink, HIL)

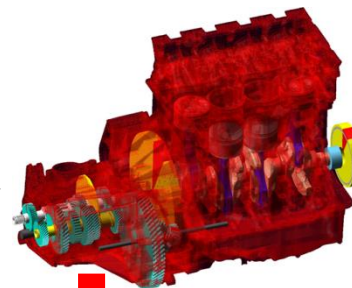
- modální analýzy
- dynamika hnacího traktu
- mechatronika hnacího traktu

Virtuální pohonná jednotka

Vibrace, hluk, pevnost (FEM, MBS)

- ustálené nebo přechodové kmitání
- strukturální hluk
- řešení únavového poškození

Prototyp hnacího traktu ve vozidle

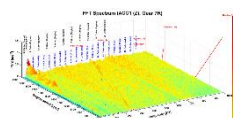
Verification of proposed solutions

Technický experiment

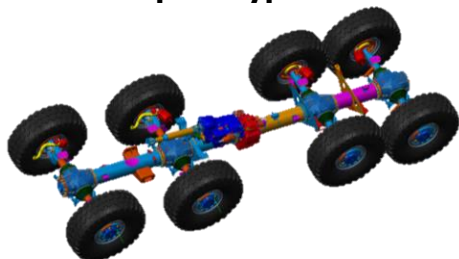
Vibrace

- Měření laserem (torzní vibrace)
- Měření průhybu dlouhé hřídele
- Měření vibrací tříosými akcelerometry
- Měření otáček motoru
- Měření otáček dlouhé hřídele

Results of WP07 Improvements of engine design using virtual engine and drivetrain dynamic models achieved in 2014

Initial design, drivetrain prototype

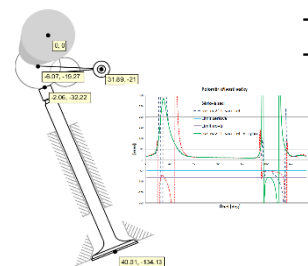
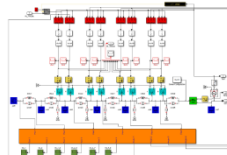

Strength and
NVH challenges

Virtual drivetrain

Vibrations (MATLAB, Simulink, HIL)

- modal analysis
- drivetrain dynamics
- mechatronics

Virtual drivetrain

Strength and NVH (FEM, MBS)

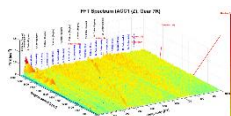
- steady state of transient dynamics
- structural bore noise
- fatigue solutions

Experimental test

Vibrations

- Laser measurement (torsional vibration)
- Shaft deflection
- Acceleration measurement
- Engine speed measurement

Verification of
proposed solutions

Drivetrain prototype in vehicle

